

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
ОБ'ЄДНАННЯ ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ - РЕГІОНАЛЬНЕ
ВІДДІЛЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ
ПРОМИСЛОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ»**

**МОНІТОРИНГ І КОМЕНТАРІ
ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
У СФЕРІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ**

Березень 2018 р.

Харків, 2018

Зміст

	Лист
1. Нормативно-правові акти, які були прийняті в березні 2018 р.	4
1.1. Реєстраційна сфера	4
1.2. Адміністративні послуги, дозвільна сфера та публічне управління	9
1.3. Податкова політика та адміністрування податків	14
1.4. Зовнішньоекономічна діяльність	15
1.7. Банківська діяльність	16
2. Нормативно-правові акти, які набули чинності в березні 2018 р.	17
3. Практика дерегулювання	18
4. Перспективне законодавство	22

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів в сфері регуляторної політики – один з проектів НДЦ ІПР НАН України в сфері науково-експертної та експертно-аналітичної діяльності, який започаткований з січня 2014 року та передбачає щомісячне оприлюднення результатів.

Метою Моніторингу є відстеження та оперативний аналіз змін в законодавстві та нормативно-правовому забезпеченні в сфері регуляторної політики та дерегулювання економіки.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- 1) реєстраційна система;
- 2) адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування;
- 3) податкова політика та адміністрування податків;
- 4) зовнішньоекономічна діяльність;
- 5) бюджетна система та міжбюджетні відносини;
- 6) контрольньо-перевірочна діяльність;
- 7) банківська діяльність;
- 8) публічні закупівлі.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність громадян та/або суб'єктів господарювання, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). При оцінці очікуваної результативності враховується зменшення або збільшення корупційних ризиків, кількості процедур, витрат часу та коштів громадянами та суб'єктами господарювання на отримання відповідної адміністративної послуги, а також доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Моніторинг включає 4 основних розділи:

- 1) аналіз нормативно-правових актів, прийнятих у відповідному місяці;
- 2) перелік нормативно-правових актів, які набирають чинності у відповідному місяці;
- 3) інформація щодо практики дерегулювання в Україні та окремих регіонах, результати експертних опитувань щодо сприйняття дієвості регуляторної політики та дерегулювання, досвід роботи місцевих органів тощо);
- 4) аналіз перспективного законодавства.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ БУЛИ ПРИЙНЯТІ У БЕРЕЗНІ 2018 Р.

1.1. Реєстраційна сфера

1.1.1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій» від 14 березня 2018 року № 182 (набрала чинності 21 березня 2018 р.)

Коментар: Уряд затвердив Положення про єдиний державний реєстр отримувачів субсидій. Ведення реєстру покладено на Міністерство соціальної політики України. Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій створений в Україні вперше. Доступ до реєстру буде відкритий лише для Мінсоцполітики та місцевих органів соціального захисту населення для призначення субсидій.

Основні положення Постанови:

Реєстр ведеться з метою забезпечення єдиного державного обліку отримувачів субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, отримання статистичної інформації, проведення спостережень за структурними змінами у програмі житлових субсидій.

Реєстр є автоматизованою системою збирання, обліку, накопичення, оброблення, захисту та надання інформації про фізичних осіб — отримувачів житлових субсидій.

Держателем Реєстру є Мінсоцполітики. Адміністратором Реєстру є державне підприємство “Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України”, яке забезпечує його формування, технологічне супроводження, підтримку та розроблення програмного забезпечення для функціонування Реєстру, оперативне керування, пошук і відбір даних для підготовки аналітичних звітів.

До Реєстру обов'язково вноситься така інформація:

загальні відомості про отримувача житлової субсидії (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження);

реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті громадянина України);

реквізити паспорта громадянина України або посвідки на постійне проживання, або посвідки на тимчасове проживання;

адреса (поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер будинку, номер квартири);

відомості про осіб, з урахуванням яких призначається субсидія (щодо кожної особи: прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта громадянина України (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають про це відмітку в паспорті громадянина України), реквізити паспорта громадянина України або посвідки на постійне проживання, або посвідки на тимчасове проживання);

характеристика домогосподарства; доходи кожної особи, з урахуванням яких призначається субсидія; період, на який призначено субсидію; послуги, на оплату яких призначено субсидію; фактичні розрахункові дані: вартість послуг, сума обов'язкового платежу, сума нарахованої субсидії.

Реєстр субсидіантів дасть змогу ефективно контролювати кошти, виділені з державного бюджету на допомогу населенню у сплаті комунальних послуг, підвищити адресність допомоги й покращити ефективність програми субсидій.

Проте доступ до реєстру буде закритим для населення. Користувачами Реєстру є Мінсоцполітики та уповноважені органи. Обмін інформацією між уповноваженими органами та Міністерством здійснюється через систему електронної взаємодії державних інформаційних ресурсів. Інформація з Реєстру може надаватися користувачами Реєстру іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування для забезпечення надання житлових субсидій їх отримувачам. Це обмежує можливість громадського контролю за уповноваженими органами та отримувачами субсидії. В даному випадку має місце суперечність: перелік субсидіантів має бути публічною інформацією, проте з іншого боку – це персональні дані.

1.1.2. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Змін до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів» від 26 березня 2018 р. № 27 (набрала чинності 28 березня 2018 р.)

Коментар: Національним банком України затверджені зміни до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів.

З метою реалізації зазначених змін у законодавстві України постановою уносяться такі зміни до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів: визначено перелік документів, що подаються банком для підтвердження проведення перевірки відповідності керівників банку кваліфікаційним вимогам та визначено порядок погодження Національним банком України на посади керівників банку (кандидатів на посади керівників банку).

Відповідно до Постанови Порядок проведення тестування та співбесіди на посади головного бухгалтера банку, філії іноземного банку; членів виконавчого органу державного банку; відповідального працівника, члена правління банку; керівника підрозділу внутрішнього аудиту визначається Національним банком для визначення їх відповідності кваліфікаційним вимогам, а щодо незалежних директорів - також вимогам щодо незалежності. Проте Постановою НБУ не визначено самі кваліфікаційні вимоги, а також зміст тестування та співбесіди.

Зміни, які внесені до Положення:

Цей документ підготовлено на виконання норм Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів». Законом, зокрема, внесені зміни до статті 42 Закону України «Про банки і банківську діяльність», відповідно до яких банк повинен самостійно перевіряти відповідність керівників банку кваліфікаційним вимогам, а щодо незалежних директорів - також вимогам щодо їх незалежності та забезпечувати контроль такої відповідності на постійній основі.

Керівники банку повинні відповідати кваліфікаційним вимогам щодо ділової репутації та професійної придатності. Професійна придатність керівника банку визначається як сукупність знань, професійного та управлінського досвіду особи, необхідних для належного виконання посадових обов'язків керівника банку з урахуванням бізнес-плану та стратегії банку, а також функціонального навантаження та сфери відповідальності конкретного керівника банку. Національний банк відмовляє у погодженні керівника банку (кандидата на посаду керівника банку), якщо він не відповідає кваліфікаційним вимогам, а щодо незалежних директорів - також вимогам щодо незалежності.

1.1.3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів» від 14 березня 2018 р. № 178 (набула чинності 28 березня 2018 р.)

Коментар: Прийняття рішення зумовлене реорганізацією Держсанепідслужби відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».

Зазначеним Порядком державну реєстрацію (перереєстрацію) дезінфекційних засобів проводить Міністерство охорони здоров'я. Рішення Уряду надасть можливість відновити механізм державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів, що в свою чергу забезпечить постачання в обіг тільки ефективних та якісних дезінфекційних засобів з метою запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб людини, локалізацію та ліквідацію їх спалахів та епідемії.

Основні положення Порядку реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів:

- Перелік цілей, для яких призначені засоби, що підлягають Державній реєстрації (перереєстрації) та на які встановлені гігієнічні нормативи
- Перелік документів, необхідних для державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів юридичною або фізичною особою
- Строки розгляду документів, поданих для державної реєстрації (перереєстрації) засобу та дії державної реєстрації (перереєстрації) засобу
- Випадки, коли у державній реєстрації (перереєстрації) засобів може бути відмовлено

Рішення Уряду надасть можливість відновити механізм державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів, що у свою чергу забезпечить потрапляння в обіг тільки ефективних та якісних дезінфекційних засобів з метою запобігання виникненню і поширенню інфекційних хвороб людини, локалізацію та ліквідацію їх спалахів та епідемії.

Ця Постанова обумовлена об'єктивною необхідністю. Зокрема, 1 серпня 2016 року було ліквідовано Державну санітарно-епідеміологічну службу (ДСЕС), на яку було покладено функцію реєстрації та перереєстрації дезінфекційних засобів. Обов'язки ДСЕС переклали на Державну службу з питань безпеки харчових продуктів і захисту прав споживачів. Проте функції з видачі свідоцтв про реєстрацію дезінфекційних засобів цьому відомству не передали. По суті, майже два роки в Україні не було зареєстровано або перереєстровано жодного дезінфекційного засобу, що вкрай негативно вплинуло на епідеміологічну ситуацію в країні.

1.2. Адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування

1.2.1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження розподілу у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі “Прозорий офіс”» від 28 березня 2018 р. № 181-р (набрало чинності з 28 березня 2018 року)

Коментар: Уряд затвердив розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення робіт, пов'язаних зі створенням та забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі “Прозорий офіс” на загальну суму 142 681,523 тис. гривень.

Це надасть змогу створити та забезпечити функціонування зазначених центрів у 8 містах та, що є особливо важливим, у 8 об'єднаних територіальних громадах різних регіонів України. Реалізація розпорядження сприятиме наданню послуг у сфері соціального захисту населення на якісно вищому рівні, без черг та в установлені законодавством строки. Проте не зрозуміло, за якими критеріями обрано саме цих суб'єктів та здійснено розподіл субвенцій.

Найменування місцевого бюджету адміністративно-територіальної одиниці	Обсяг субвенції, тис. гривень
м. Бахмут	18 000
м. Дружківка	17 961,176
м. Кам'янське	10 229,51
м. Кропивницький	18 000
м. Мирноград	17 000
м. Новоград-Волинський	18 000
м. Рубіжне	3 367,692

Найменування місцевого бюджету адміністративно-територіальної одиниці	Обсяг субвенції, тис. гривень
м. Чернігів	7 508,565
отг м. Мерефа	17 681,692
отг м. Радивилів	1 144,161
отг смт Гніздичів	368,499
отг смт Мельниця-Подільська	3 416,647
отг смт Скала-Подільська	3 560,941
отг с. Байківці	1 058,622
отг с. Великі Дедеркали	4 204,018
отг с. Студена	1 180
Усього	142 681,523

1.2.2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 16 переліку органів ліцензування» від 14 березня 2018 р. № 159 (набрала чинності 20 березня 2018 р.)

Коментар: Уряд впорядкував нормативно-правові акти з питань ліцензування у сфері ветеринарної медицини. Зокрема, внесені зміни до Переліку органів ліцензування.

Доповнено пункт 16 переліку органів ліцензування Держпродспоживслужби України у графі «Вид господарської діяльності» «виробництво ветеринарних препаратів».

Таким чином, відтепер Держпродспоживслужба України здійснює ліцензування таких видів діяльності: ветеринарна практика та виробництво ветеринарних препаратів. Це забезпечить безперервність виконання функцій органу ліцензування та дасть можливість проведення ліцензування господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів.

Таке рішення Уряду покращить ефективність роботи Держпродспоживслужби України та забезпечить проведення ліцензування господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів, що в свою чергу дасть змогу вітчизняним виробникам наблизити їх якість до вимог світового ринку. Прийняття рішення сприятиме налагодженню ефективної роботи Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

1.2.3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Тарифів на послуги з реєстрації та ліцензування, що надаються Національним банком України» від 1 березня 2018 р. № 22 (набрала чинності з 3 березня 2018 р.)

Коментар: Відповідно Закону України "Про Національний банк України" та з метою приведення переліку послуг у відповідність до вимог нормативно-правових актів Національного банку України, згідно з якими визначено види послуг, що надаються Національним банком України та за які Національним банком України справляється плата, внесені зміни до Тарифів на послуги з реєстрації та ліцензування, що надаються Національним банком України:

Перелік Тарифів доповнено шістьма новими позиціями (табл.)

Крім того, з переліку послуг виключений пункт, яким встановлювалася плата за надання платіжної організації платіжної системи/системи розрахунків дозвільного документу на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів. Цю послугу зазначено в переліку Тарифів на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України, який виконує функції Платіжної організації, Центрального маршрутизатора і розрахунково-клірингового центру, розрахункового банку Національної платіжної системи "Український платіжний простір".

Таким чином, Регулятор затвердив тарифи на послуги в сфері реєстрації платіжних систем. Зміни до правил вносяться виключно з метою приведення у відповідність із змінами у законодавстві України, у тому числі нормативно-правових актах Національного банку.

Найменування послуг	Тарифи (у гривнях)
Узгодження правил (із видачею свідоцтва) міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент	43240
Узгодження правил (із видачею свідоцтва) внутрішньодержавної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент	37810
Узгодження змін до правил (із видачею свідоцтва) міжнародної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент (крім випадку, якщо зміни до правил вносяться виключно з метою приведення у відповідність до змін у законодавстві України, у тому числі нормативно-правових актах Національного банку України)	37270
Узгодження змін до правил (із видачею свідоцтва) внутрішньодержавної платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент (крім випадку, якщо зміни до правил вносяться виключно з метою приведення у відповідність до змін у законодавстві України, у тому числі нормативно-правових актах Національного банку України)	32650
Узгодження змін до правил (із видачею свідоцтва) платіжної системи, платіжною організацією якої є резидент (у випадку, якщо зміни до правил вносяться виключно з метою приведення у відповідність до змін у законодавстві України, у тому числі нормативно-правових актах Національного банку України)	Безоплатно
Узгодження умов та порядку діяльності оператора послуг платіжної інфраструктури	23640

1.2.4. Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про затвердження Порядку (правил) організації та ведення обліку за ліцензованими видами діяльності у сфері тепlopостачання на принципах стимулюючого регулювання» від 23 березня 2018 р. № 361 (набирає чинності з дня, наступного за днем її опублікування в офіційному друкованому виданні)

Коментар: Коментар: Відповідно до статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», статті 6 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», Закону України «Про природні монополії» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердила Порядок (правила) організації та ведення обліку за ліцензованими видами діяльності у сфері тепlopостачання на принципах стимулюючого регулювання.

Основні положення Постанови:

Дія Порядку/Правил поширюється на суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках, які провадять або мають намір провадити господарську діяльність з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках, включаючи установки для комбінованого виробництва теплової та електричної енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільними) тепловими мережами та постачання теплової енергії, які є ліцензіатами НКРЕКП.

У Порядку/Правилах визначено механізми, принципи, процедури і єдині методичні засади організації та ведення обліку за ліцензованими видами діяльності окремо від інших видів діяльності, у т.ч. державне регулювання яких здійснює НКРЕКП.

Облік за ліцензованими видами діяльності у сфері тепlopостачання здійснюється з метою формування інформації про доходи, витрати, активи, регуляторну базу активів (для сфери транспортування теплової енергії), капітал і зобов'язання за видами господарської діяльності, що провадяться ліцензіатом, та видами продукції (робіт, послуг).

Удосконалення системи регулювання тарифів і створення сприятливого регуляторного клімату дозволить забезпечити фінансову стійкість підприємств теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення та підвищить інвестиційну привабливість сфери комунальних послуг. Прозора регуляторна політика, що враховує міжнародний досвід, допоможе запуснути ринкові механізми для стимулювання більших обсягів інвестицій в енергетичний сектор. З метою організації та ведення обліку за ліцензованими видами діяльності у сфері теплопостачання ліцензіат проводить технічні, методичні, організаційні та інформаційні заходи, а саме регламентування структури доходів та витрат, документообігу, бухгалтерського обліку, зберігання та передачі інформації.

1.3. Податкова політика та адміністрування податків

1.3.1. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2018 р., №108. «Про внесення змін у додаток до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1045» (набрала чинності 07.03.2018 р.)

Коментар: 5 країн (Грузія, Естонія, Латвія, Мальта та Угорщина) виключені з Переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 ПКУ, тобто операції з нерезидентами, зареєстрованими в цих країнах, класифікуються як контрольовані (більш детально – див. моніторинг з оподаткування №3,2018).

Проте існують різні підходи до застосування цих змін в 2018 р. Фіскальний підхід (з посиланням на частину четверту підпункту 39.2.1.2 ПКУ) полягає в тому, що будь-які зміни Переліку застосовуються, починаючи з 1 січня наступного року. Однак це тлумачення уявляється некоректним, оскільки відповідно частині четвертій цього підпункту «Операції з контрагентом, зареєстрованим у державі (на території), включеній до зазначеного переліку, визнаються контрольованими з 1 січня звітного року, наступного за календарним роком, у якому держави (території) було включено до такого переліку». Інакше кажучи, цей порядок стосується тільки включення до переліку, але не виключення з нього.

1.4. Зовнішньоекономічна діяльність

1.4.1. Наказ Мінфіну України «Про внесення змін до Переліку документів, які необхідно подати відповідному контролюючому органу для завершення відповідного виду державного контролю» від 16.03.2018 №368 (набув чинності з 3 квітня 2018 р.)

Коментар: наказом затверджений новий Перелік документів, які необхідно подати відповідному контролюючому органу для завершення відповідного виду державного контролю - санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного видів державного контролю в режимі єдиного вікна.

Відзначимо, що попередній перелік (в редакції наказу Мінфіну України від 25.07.2016 р.№ 657) налічував 125 сторінок, а новий – вже 147 стор. Збільшення обсягу переліку пов'язане з його подальшою деталізацією - перелік диференційовано за видами зовнішньоекономічних операцій (імпорт, експорт, транзит). Крім того, в переліку вказано підстави, що обумовлюють необхідність надання контролюючому органу певного документу (посилання на певний закон, нормативно-правовий акт) значно скорочено перелік документів, які необхідно подати для завершення екологічного контролю.

Новий наказ спрощує ведення зовнішньоекономічної діяльності і прискорює процес взаємодії підприємств і органів державної влади, які здійснюють ті чи інші види державного контролю. У деяких випадках суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності можуть дати згоду на перегляд попередньої декларації та не подавати документи наново. Крім того, кардинально скорочена кількість необхідних документів для оформлення деяких товарних груп.

Суттєво скорочена кількість товарних груп та товарних позицій, що підлягають екологічному контролю, проте в цій частині Перелік буде доповнено товарами, які мають бути об'єктами екологічного контролю відповідно до норм, зокрема, Базельської конвенції про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх видаленням, Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES).

1.7. Банківська діяльність

1.7.1. Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів України» від 1 березня 2018 року № 19 (набула чинності 03 березня 2018 р.)

Коментар: НБУ продовжує реалізацію заходів щодо лібералізації валютного регулювання та контролю.

Постановою передбачено три зміни:

- розширено можливість репатріації дивідендів нерезидентами (передбачена можливість репатріації дивідендів за 2017) та збільшено з 2-5 до 7 млн дол. США на місяць ліміти за такими операціями;
- резидентам-позичальникам дозволене дострокове погашення зовнішніх кредитів та позик в межах ліміту 2 млн. дол. США;
- вимога щодо обов'язкового продажу валюти не буде застосовуватися до коштів, які компанія-резидент залучила у формі зовнішніх кредитів чи позик для рефінансування свого існуючого боргу перед нерезидентами або уповноваженими банками за іншими кредитами або позиками, що є цілком логічним та обґрунтованим.

Підтверджуючи позитивний вплив цих змін на умови ведення бізнесу, слід все ж таки зауважити на те, що встановлення будь-яких лімітів має бути скасоване по мірі стабілізації ситуації в економіці країни, та, зокрема, в сфері валютної політики.

1.7.2. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Інструкції про організацію розгляду звернень та особистого прийому громадян у Національному банку України» від 1 березня 2018 року № 18 (набула чинності 13 березня 2018 р.)

Коментар: НБУ оновив нормативні вимоги щодо організації розгляду звернень та особистого прийому громадян (попередню Інструкцію про організацію роботи зі зверненнями громадян у Національному банку України, яка діяла протягом року, скасовано).

Серед позитивних новацій Інструкції слід відзначити можливість подання звернень в електронному виді і встановлення відповідних вимог до таких звернень, можливість відстеження громадянами факту реєстрації звернень за допомогою СМС або електронної пошти; обов'язковість письмових відповідей на звернення тощо.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ НАБУЛИ ЧИННОСТІ В БЕРЕЗНІ 2018 р.

Сфера регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Реєстраційна сфера	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій» від 14 березня 2018 року № 182	21.03.2018	2018, №3
	Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Змін до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів» від 26 березня 2018 р. № 27	28.03.2018	2018, №3
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів» від 14 березня 2018 р. № 178	28.03.2018	2018, №3
Адміністративні послуги, дозвільна система та ліцензування	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження розподілу у 2018 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг, у тому числі послуг соціального характеру, в форматі «Прозорий офіс»» від 28 березня 2018 р. № 181-р	28.03.2018	2018, №3
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 16 переліку органів ліцензування» від 14 березня 2018 р. № 159	20.03.2018	2018, №3
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Тарифів на послуги з реєстрації та ліцензування, що надаються Національним банком України» від 1 березня 2018 р. № 22	03.03.2018	2018, №3
Податкова політика та адміністрування податків	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1045» від 31 січня 2018 р. №108.	07.03.2018	2018, №3
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних» від 21 лютого 2018 р. № 117	22.03.2018	2018, №2
Банківська діяльність	Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 23 січня 2018 р. №3	20.03 (окремі пункти)	2018, №1
Зовнішньоекономічна діяльність	Постанова Правління Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів України» від 1 березня 2018 року № 19	03.03.2018	2018, №3

3. ПРАКТИКА ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

3.1. Мінфін України спільно з ДФС започаткував в березні 2018 року проект «Податки Просто», метою якого є консолідація зусиль всіх учасників податкового процесу та фахівців щодо спрощення адміністрування податків та податкової звітності [1].

Одним з перспективних напрямів Мінфін та ДФСУ вважають впровадження сервісу з передзаповнення податкових декларацій, який дозволить мінімізувати кількість помилок при заповненні декларацій та значно скоротити витрати часу платників податків. Крім того, пріоритетами проекту названі спрощення податкової звітності за такими податками, як: податок на прибуток, ПДВ, акцизний податок, ПДФО, а також трансфертного ціноутворення. Слід звернути увагу на те, що в переліку пріоритетів збережений податок на прибуток підприємств, а широко анонсований податок на виведення капіталу навіть не згадується.

В рамках цього проекту Мінфін України ініціював опитування ля платників податків щодо спрощення адміністрування податків та подачу податкової звітності для платників [2]. Серед поставлених запитань цього опитування – відношення платників до збільшення тривалості податкових періодів (до 1 календарного року – для податку на прибуток підприємств та до 1 календарного кварталу – для ПДВ), відношення до збереження авансових платежів з податку на прибуток підприємств на різних умовах та доцільність введення сервісу з предзаповнення податкових декларацій (чомусь форма допускає тільки одну відповідь, тобто можливість такого сервісу одночасно за двома та більше податками авторами не передбачається). Проте позитивною є можливість власного формулювання пропозицій та рекомендацій суб'єктами опитування.

[1] Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. – URL.: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin-zapochatkovuie-proekt-podatky-prosto-shchob-sprostyty-administruvannia-podatkiv?category=novini-ta-media&subcategory=vsi-novini>

[2] Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. – URL.: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdAhFpTTG6VcAbtuWtNjU6FOsxtPC7ZSFIPvoCneasxWaZS7w/viewform>

Автори моніторингу протестували заповнення анкети, а по суті поставлених запитань вважаємо доцільним висловити такі побажання:

1) треба відмовитися від хибної ідеології пріоритету бюджету і встановлювати податкові періоди не виходячи з необхідності рівномірних надходжень, а виходячи з інтересів платників, а планувати бюджетні витрати необхідно, виходячи з графіку податкових надходжень;

2) більш раннє надходження коштів може бути реалізоване не адміністративним шляхом (авансові внески), а шляхом впровадження стимулювання платників (наприклад, за сплату авансу до певної дати запроваджується зменшення його суми на 5%) - це буде вмотивовувати платників податку;

3) для стимулювання попереднього заповнення (узгодження) декларації необхідно передбачити норму про те, що такі податкові періоди за відповідним податком не підлягатимуть перевірці в майбутньому. Це сприятиме скороченню витрат (в тому числі і витрат часу) як для платників, так і для контролюючих органів.

3.2. ДФС України продовжує розширювати спектр сервісних послуг.

3.2.1. В Електронному кабінеті успішно функціонує електронний сервіс *«Отримання відомостей з Державного реєстру фізичних осіб-платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків в електронному вигляді»* [3].

Інформацію про суми виплачених доходів та утриманих податків з Державного реєстру фізичних осіб-платників податків можна отримати всього за 30 хвилин у приватній частині (особистий кабінет) Електронного кабінету з використанням електронного цифрового підпису фізичної особи будь-якого Акредитованого центру сертифікації ключів.

Відомості про суми виплачених доходів та утриманих податків в електронному вигляді надаються за останні три роки (поквартально), відомості за останній звітний період (квартал) надаються через 60 днів після його закінчення. Станом на 01.03.2018 р. відомості з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків про суми виплачених доходів та утриманих податків в електронному вигляді видано 235 тис., в тому числі, з 01.02.2018 - 60 тис.

[3] сайт ДФС України. – URL.: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/329074.html>

3.2.2. 30.03.2018 Державною фіскальною службою України підписано Угоду про інформаційне співробітництво щодо надання сервісної послуги з передачі фінансовій установі даних з фінансової звітності підприємства яка є публічним письмовим договором, відкритим для приєднання фінансових установ шляхом підписання Договору приєднання та Порядку отримання даних з фінансової звітності [4].

Інформаційне співробітництво між ДФС та фінансовими установами надасть можливість засобами Електронного кабінету:

фінансовим установам – після приєднання до Угоди отримувати (за наявності згоди платника) дані з фінансової звітності підприємства, яка подана до контролюючих органів;

платникам – за бажанням формувати та передавати фінансовим установам дані з фінансової звітності, яка подана до контролюючих органів, шляхом подання до ДФС в електронній формі відповідної згоди на передачу таких даних.

Сервісна послуга, в першу чергу, запроваджена для платників, у яких виникає необхідність подання документів до фінансових установ, та спрощує процедуру подання такими платниками до банків документів та відомостей, необхідних для здійснення ідентифікації та/або верифікації, а також проведення фінансовими установами аналізу відповідності фінансової операції змісту діяльності та фінансового стану підприємства згідно зі статтею 64 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

3.2.3. 14 березня 2018 року ДФС України оновила *план-графік документальних планових перевірок платників податків [5]*. Зміни стосувалися двох з чотирьох розділів – *Розділу 1. «Документальні планові перевірки платників податків - юридичних осіб» та Розділу 2. «Документальні планові перевірки фінансових установ, постійних представництв та представництв нерезидентів»*. Інші розділи плану-графіку залишилися в незмінному вигляді.

[4] Офіційний сайт ДФС України. – URL.: <http://sfs.gov.ua/media-tsentri/novini/332466.html>

[5] Офіційний сайт ДФС України. – URL.: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/plani-ta-zviti-roboti-/320874.html>

3.3. Результати проведеного Мінфіном моніторингу застосування єдиного вікна при митному оформленні товарів [6] свідчать про популярність цього сервісу. Так, за період з 02.02.2018 р. по 04.03.2018 р. за принципом єдиного вікна було оформлено 72,64 митних декларацій, в т.ч. імпорт – 74,9%, експорт – 87%, транзит -14%. Цей сервіс запроваджено в добровільному порядку, починаючи з 1 серпня 2016 року.

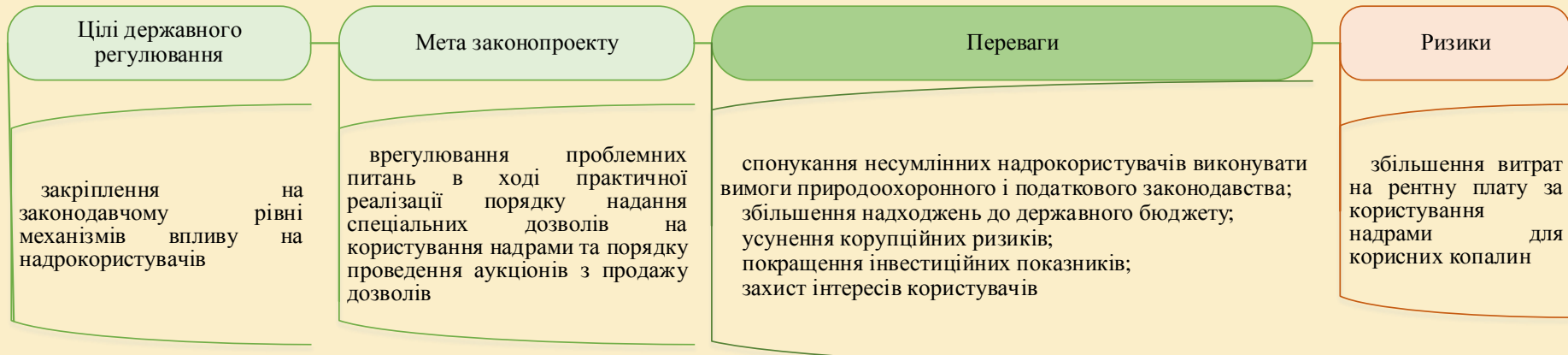
[6] Офіційний сайт ДФС України. – URL.: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin-vedetsia-postiinyi-monitorynh-zastosuvannia-iedynoho-vikna-na-ukrainskykh-mytnytsiakh-statystyka?category=novini-ta-media>

4. ПЕРСПЕКТИВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Дерегулювання в оподаткуванні в Україні

1) **Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо припинення права користування надрами» від 02.03.2018 р.**

Загальна спрямованість: спрощення надання спеціальних дозволів на користування надрами та порядку проведення аукціонів з продажу спеціальних дозволів.



Прийняття Законопроекту забезпечить врегулювання проблемних питань в ході практичної реалізації надання спеціальних дозволів на користування надрами.

Дерегулювання в сфері надання адміністративних послуг в Україні

1) **Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо дерегуляції та лібералізації адміністративних послуг у сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 07.03.2018 р.**

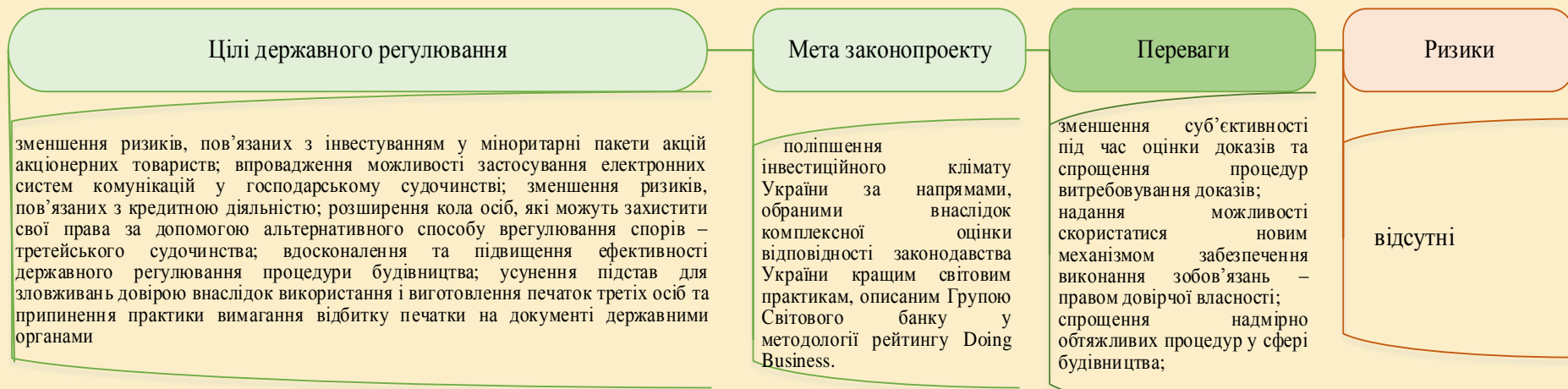
Загальна спрямованість: зменшення регуляторного тиску на бізнес, спрощення та чітка регламентація адміністративних процедур.

Прийняття проекту Законопроекту забезпечить спрощення адміністративних процедур та дерегуляцію у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що сприятиме зменшенню тиску на бізнес.

Державне регулювання в сфері інвестування

1) Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» від 05.03.2018 р.

Загальна спрямованість: поліпшення інвестиційного клімату України та регуляторної конкурентоспроможності у порівнянні із країнами нашого регіону у сферах: захисту прав акціонерів; у сфері правосуддя; забезпечення виконання договірних зобов'язань; альтернативного вирішення спорів; будівництва; взаємовідносин держави та суб'єктів господарювання; відновлення платоспроможності та банкрутства; правочинів з нерухомістю.



Внаслідок прийняття проекту Закону буде досягнуто ряд важливих цілей:

1) У сфері захисту прав акціонерів:

(а) права та законні інтереси міноритарних акціонерів будуть забезпечені додатковими інструментами захисту;

(б) кількість зловживань мажоритарних акціонерів своїми правами у корпоративному управлінні акціонерного товариства буде зменшено;

- (в) інвестиційна привабливість українських акціонерних товариств зростає;
- (г) буде збільшено обсяг іноземних портфельних інвестицій у українські компанії.

2) У сфері правосуддя:

- (а) буде збільшено об'єктивність та прогнозованість процесу оцінки доказів;
- (б) полегшено процедуру витребовування доказів;
- (в) спрощено доступ до правосуддя.

3) У сфері забезпечення виконання договірних зобов'язань:

- (а) обсяг недіючих (безнадійних або сумнівних) кредитів буде зменшено;
- (б) буде зменшена вартість кредитних ресурсів (зменшено відсоткові ставки);
- (в) буде спрощено доступ до кредитів;
- (г) зростуть обсяги кредитування вітчизняної економіки.

4) У сфері вирішення спорів буде:

- (а) забезпечено право споживачів, та інших осіб, чиї права порушено, на доступ до швидкої та ефективної процедури альтернативного врегулювання спорів – третейського судочинства;
- (б) запроваджено механізм гарантій від зловживань у використанні третейських судів задля досягнення протиправних цілей;
- (в) зменшено навантаження на державну судову систему.

5) У сфері будівництва буде:

- (а) підвищено якість та надійність будівельних робіт завдяки збільшенню кваліфікаційних вимог до осіб, які розробляють містобудівну документацію, здійснюють архітектурне та інженерно-будівельне проектування, технічний нагляд, експертизи, обстеження та інжинірингову діяльність у будівництві;
- (б) спрощено процедуру присвоєння будівельних адрес об'єктам будівництва та підвищено якості надання відповідної адміністративної послуги;
- (в) зменшено витрати (грошових коштів та часу) на дотримання дозвільних процедур у сфері будівництва;

6) У сфері взаємовідносин держави та суб'єктів господарювання буде:

- (а) зменшено витрати бізнесу (за рахунок виключення необхідності виготовлення та збереження печаток);

- (б) зменшено можливість зловживання довірою шляхом виготовлення та використання печаток із реквізитами третіх осіб.

7) У сфері відновлення платоспроможності та банкрутства буде:

(а) зменшено тривалість окремих категорій проваджень у справах про банкрутство;

(б) збільшено відсоток вартості активів, які повертаються кредиторам неплатоспроможного боржника;

(в) зменшено привабливість процедури банкрутства для зловживань з метою порушення прав та охоронюваних законом інтересів заставних кредиторів.

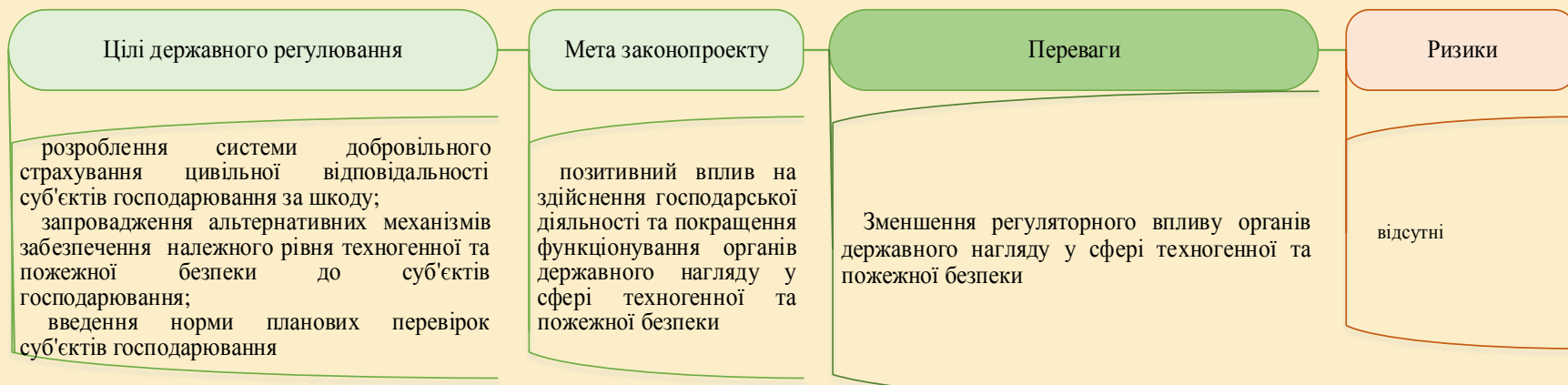
8) У сфері правочинів з нерухомістю буде:

(а) спрощено процес укладення договорів щодо земельних ділянок між юридичними особами.

Державне регулювання в сфері державного нагляду (контролю)

1) Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо способів здійснення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки» від 16.03.2018 р.

Загальна спрямованість: зменшення регуляторної ролі держави на здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання.

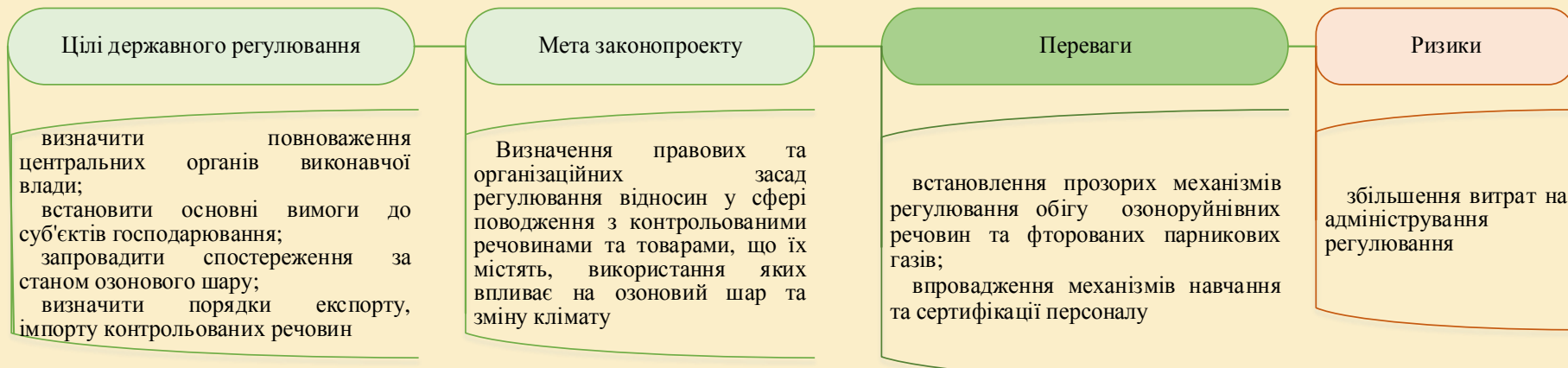


Прийняття зазначеного законопроекту позитивно вплине на здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, зменшить регуляторну роль держави та покращить функціонування органів державного нагляду.

Дерегулювання в сфері екології та природних ресурсів в Україні

1) Проект Закону України «Про озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази» від 12.03.2018 р.

Загальна спрямованість: необхідність скорочення та подальшого припинення споживання речовин, що руйнують озоновий шар (у відповідності до Монреальського протоколу).



Прийняття Законопроекту забезпечить законодавче закріплення положень, що регулюють відносини, які виникають у сфері поводження із контрольованими речовинами та сприятиме охороні озонового шару та запобіганню зміні клімату.

Перейти до інших випусків моніторингу

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної академії наук України (<https://ndc-ipr.org/>)
та кафедри митної справи та оподаткування (<http://www.kaffinop.hneu.edu.ua/>)
Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця
за підтримки Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області -
регіонального відділення Всеукраїнської громадської організації «Український
союз промисловців і підприємців» (<http://uspp.kh.ua/>)**

під керівництвом:

заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи д.е.н., професора, Заслуженого економіста України
Ю. Б. Іванова;

у складі:

старшого наукового співробітника, д.е.н., доцента **О. Ю. Іванової;**

завідувача кафедри митної справи і оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця, д.е.н., доцента **В. Ф. Тищенко;**

викладача кафедри митної справи і оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця, к.е.н. **В. М. Остапенко;**

викладача кафедри митної справи і оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця, к.е.н. **Ю. М. Малишко;**

аспіранта: **Г. С. Севостьянової.**

за участю:

виконавчого директора Об'єднання промисловців і підприємців Харківської області - регіонального
відділення ВГО УСПП **Е. Є. Набоки.**